

הלכות תרומות פרק יג

א. התרומה עולה, באחד ומאה. כיצד: סאה תרומה שנפלה למאה סאה שלחלין, ונתערב הכל מפריש מן הכל סאה אחת, ונותנה לכוהן; והשאר מתר לזרים. וכל תרומה שאין הכוהנים מקפידין עליה, כגון תרומת הפליסין והחרובין ושעורים שלאדום אינו צריך להגביה: הואיל ונפלה למאה בטלה במעוטה, והכל מתר לזרים.

ב. נפלה סאה תרומה לפחות ממאה נעשה הכל מדמץ, וימכר הכל לכוהנים בדמי תרומה, חוץ מדמי אותה סאה. במה דברים אמורים, בשנתערב מין במינו. אבל נתערב מין בשאינו מינו, בנותן טעם אם יש בכל טעם תרומה, נעשה הכל מדמץ, וימכר לכוהנים, חוץ מדמי תרומה שבו; ואם טעם הכל טעם חלין, הכל מתר לזרים.

ג. סאה תרומה שנפלה למאה, והגביה סאה מן הכל, ונפלה הסאה שהגביה למקום אחר אינה מדמעת אלא לפי חשבון; וכן סאה תרומה שנפלה לפחות ממאה, ונעשה הכל מדמץ, ונפל מן המדמץ למקום אחר אינו מדמץ אלא לפי חשבון.

ד. כיצד: הרי שנפל עשר סאין שלתרומה לתשעים סאה חלין, ונדמץ הכל אם נפל ממדמץ זה עשר סאין לפחות ממאה חלין, נדמץ: שהרי יש בעשר שלמדמץ סאה שלתרומה. נפל לתוכן פחות מעשר סאין, אינן מדמעות.

ה. במה דברים אמורים, בדבר שאין דרכו להבילל, כגון חטים לחטים או קמח לקמח. אבל דבר שדרכו להבילל, כגון שמן תרומה לשמן חלין או יין תרומה ליין חלין הולכין אחר הרב: אם רב תרומה, הרי זה מדמץ כתרומה; ואם רב מן החלין הרי הוא כחלין ואינו מדמץ, אף על פי שהכל אסור לזרים.

ו. סאה תרומה שנפלה למאה, הגביהה, ונפלה סאה אחרת, הגביהה, ונפלה אחרת הרי החלין מתרין: עד שתרבה תרומה על החלין שאם נפלו לתוך המאה חלין מאה סאה ועוד שלתרומה סאה אחר סאה, נעשה הכל מדמץ.

ז. סאה תרומה שנפלה למאה, ולא הספיק להגביהה עד שנפלה סאה אחרת אם ידע בראשונה קדם שתפל השניה, לא נדמץ: אלא מפריש סאתים, והשאר מתר הואיל והיה לה לעלות, הרי היא כאלו עלתה. ואם לא ידע בסאה ראשונה אלא אחר שנפלה השניה הרי זה מדמץ, וכאלו נפלו שתיהן כאחת.

ח. אין פסלת שלתרומה מצטרפת עם התרומה לאסור החלין, אבל פסלת שלחלין מצטרפת עם החלין להעלות את התרומה. כיצד: חטים יפות שלתרומה שנפלה למאה סאה חטים רעות שלחלין, וטחן הכל אף על פי שהמרסן שלחלין מרבה ושלתרומה מועט, והרי הקמח שלתרומה בפחות ממאה מקמח החלין הרי זה עולה, ומשערין בקמח עם המרסן שהוא מאה ואחד.

ט. אבל אם נפלה סאה שלחטים רעות שלתרומה לפחות ממאה סאה שלחטים יפות שלחלין, וטחן הכל, והרי הקמח

שְׁלֵתְרוּמָה אֶחָד מִמָּאָה מְקַמַּח הַחֲלִין הָרִי זֶה עוֹלָה בְּמָאָה
וְאַחַת, שֶׁהָרִי הוֹתִירוּ הַחֲלִין וּפְחַתָּה הַתְּרוּמָה.

י. לֹא יִין שְׁלֵתְרוּמָה צָלוּל שֶׁנֶּפֶל לְמָאָה לֹאֲגִין עֲכוּרִין אֵין
מוֹצִיאִין שְׁמָרִים שְׁבָהֶם, אֲלֹא מַעֲלִין אֶת הַלֹּאֲגִין; וְכֵן אִם נֶפֶל לֹאֲגִין
עֲכוּר לְמָאָה לֹאֲגִין צָלוּלִין, אֵין מוֹצִיאִין שְׁמָרִים שָׁבוּ. לֹאֲגִין מִים
שֶׁנֶּפֶל לְתַשְׁעָה וְתַשְׁעִים לֹאֲגִין יִין, וְאַחֵר כֶּךָ נֶפֶל לְתוֹךְ הַכֹּל לֹאֲגִין
יִין שְׁלֵתְרוּמָה נִדְמָע הַכֹּל: שְׂאִין הַמִּים מַעֲלָה אֶת הַיִּין.

יא. סָאָה תְּרוּמָה שֶׁנֶּפֶלָה לְפָחוֹת מִמָּאָה חֲלִין, וְנֶפֶלוּ חֲלִין
אַחֵרִים עַד שֶׁהוֹתִירוּ עַל מָאָה אִם בְּשׁוּגָג, הָרִי זֶה עוֹלָה בְּאַחֵד
וּמָאָה. וְאִם בְּמִזִּיד, הָרִי הַכֹּל מִדְמָע שְׂאִין מִבְּטָלִין אֶסּוּרֵי תוֹרָה,
לְכַתְּחִלָּה.

יב. תְּרוּמַת חוּצָה לְאַרְץ מִתֵּר לְבַטֵּל אוֹתָהּ בְּרֹב, וְאוֹכֵל אוֹתָהּ
בִּימֵי טְמֵאָתוֹ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא אִם הָיָה לוֹ יִין שְׁלֵתְרוּמַת חוּצָה
לְאַרְץ נוֹטֵל מִמֶּנּוּ לֹאֲגִין אֶחָד וְנוֹתֵן עָלָיו שְׁנֵי לֹאֲגִין חֲלִין, וְנִמְצָא
הַכֹּל שְׁלוּשָׁה; וְאַחֵר כֶּךָ נוֹטֵל מִיֵּין שְׁלֵתְרוּמָה לֹאֲגִין וְנוֹתֵן לְתוֹךְ
הַשְּׁלוּשָׁה, וּמִגְבִּיָּה מֵאַרְבַּעַתָּן לֹאֲגִין וְשׁוֹתָהּ; וְחוּזֵר וּמִשְׁלִיךְ לְתוֹכָן
לֹאֲגִין אַחֵר, וְחוּזֵר וְנוֹטֵל לֹאֲגִין וְשׁוֹתָהּ; וְכֵן נוֹתֵן לֹאֲגִין תְּרוּמָה וְנוֹטֵל
לֹאֲגִין מִן הַתַּעֲרֻבָת, עַד שֶׁיִּכְלָה כָּל הַיִּין שְׁלֵתְרוּמָה: וְנִמְצָא שֶׁבַטֵּל
כְּמָה לֹאֲגִין, בְּשְׁנֵי לֹאֲגִין שְׁלֵחֲלִין.

יג. הַזֹּרֵעַ תְּרוּמָה בְּצֵד הַחֲלִין, וְלֹא נוֹדַע אֵיזָה הוּא זֶרַע
הַתְּרוּמָה אֶפְלוּ הָיָה מָאָה לִגְנָה שְׁלֵתְרוּמָה וְלִגְנָה אַחַת שְׁלֵחֲלִין,
כֶּלֶן מִתְּרִין. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּדָבָר שֶׁזָּרַעוּ כּוֹלָה בְּקֶרֶקַע,
כְּגוֹן הַחֲטִים וְהַשְּׁעוּרִים וְכוּצָא בָּהֶן; אֲבָל דְּבָר שְׂאִין זֶרַעוּ
נֶפֶסֶד בְּאַרְץ, כְּגוֹן הַשּׁוּם וְהַבְּצָלִים אֶפְלוּ מָאָה לִגְנָה שְׁלֵחֲלִין
וְלִגְנָה אַחַת מִעֲרֻבָת בִּינִיָּהֶן, הַכֹּל מִדְמָע. וְאִם נִתְּלַשׁ הַכֹּל,
תַּעֲלָה הַתְּרוּמָה בְּאַחֵד וּמָאָה; וְלֹא יִתְּלַשׁ, לְכַתְּחִלָּה.

יד. שְׁתֵּי קִפּוֹת, אַחַת שְׁלֵתְרוּמָה וְאַחַת שְׁלֵחֲלִין, וְאֵין יָדוּעַ
אֵיזֵוּ הִיא, אוֹ שֶׁנֶּפֶלָה סָאָה שְׁלֵתְרוּמָה לְתוֹךְ אַחַת מֵהֶן, וְאֵין
יָדוּעַ לְהִיכֵן נֶפֶלָה, וְאַחֵר כֶּךָ נֶפֶלָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַקִּפּוֹת לְתוֹךְ
הַחֲלִין אֵינָה מִדְמָעָתָן; וְכֵן אִם זֶרַע אַחַת מֵהֶם, הַגְּדוּלִין חֲלִין
לְכָל דְּבָר. וְהַשְּׁנִיָּה נוֹהֵג בָּהּ כְּתְּרוּמָה.

טו. נֶפֶלָה הַקֶּפֶה הַשְּׁנִיָּה לְמָקוֹם אַחֵר, אֵינָה מִדְמָעָתָן; וְכֵן אִם
זֶרַע אַחֵר אֶת הַשְּׁנִיָּה, הַגְּדוּלִין חֲלִין. נֶפֶלוּ שְׁתֵּיהֶן לְמָקוֹם אֶחָד,
מִדְמָעוֹת כְּקִטְנָה שֶׁבִּשְׁתֵּיהֶן. זֶרַע אֶחָד אֶת שְׁתֵּיהֶם בְּדָבָר שֶׁזָּרַעוּ
כּוֹלָה, הַגְּדוּלִין חֲלִין; וּבְדָבָר שְׂאִין זָרַעוּ כּוֹלָה, הַגְּדוּלִין מִדְמָע.

טז. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּזֹרֵעַ אֶת הַשְּׁנִיָּה עַד שֶׁלֹּא קָצַר
אֶת הָרֵאשׁוֹנָה. אֲבָל אִם קָצַר אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, וְאַחֵר כֶּךָ זָרַע
אֶת הַשְּׁנִיָּה אֶפְלוּ בְּדָבָר שְׂאִין זָרַעוּ כּוֹלָה הַגְּדוּלִין חֲלִין, שְׂאִין
תָּלוּשׁ וּמִחְבָּר נִעֲשִׂין הוֹכַח זֶה לָזֶה.

יז. שְׁתֵּי קִפּוֹת, אַחַת שְׁלֵחֲלִין וְאַחַת שְׁלֵתְרוּמָה, וְלִפְנֵיהֶן שְׁנֵי
סָאִין, אַחַת שְׁלֵחֲלִין וְאַחַת שְׁלֵתְרוּמָה, וְנֶפֶלוּ אֵלָיו לְתוֹךְ אֵלָיו
מִתְּרִין: שְׂאִין אוֹמֵר חֲלִין נֶפֶלוּ לְתוֹךְ הַחֲלִין, וְתְּרוּמָה לְתוֹךְ
הַתְּרוּמָה וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא רַבּוּ חֲלִין עַל הַתְּרוּמָה. בְּמָה דְּבָרִים
אֲמוּרִים, בְּתְּרוּמָה בְּזִמָּן הַזֶּה שֶׁהִיא מִדְּבָרֵיהֶם; אֲבָל בְּתְּרוּמָה
שְׁלֵתְרוּמָה, עַד שֶׁיִּרְבּוּ חֲלִין עַל הַתְּרוּמָה.

יח. סָאָה תְּרוּמָה שֶׁנֶּפֶלָה לְתוֹךְ הַכֶּרִי, וְאָמַר תְּרוּמַת הַכֶּרִי הִזֶּה

בְּתוֹכּוֹ בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְלָה אוֹתָהּ סָאָה, שֶׁם נִסְתִּימָה תְּרוּמַת הַכָּרִי,
וְנִדְמַע הַכֹּל, בַּתְּרוּמָה שֶׁנִּפְלָה וּבַתְּרוּמַת הַכָּרִי.

יט. אָמַר תְּרוּמַת הַכָּרִי בְּצִפּוֹנוֹ חוֹלְקִין אוֹתוֹ לְשָׁנִים, וְהַחֲצִי
שֶׁבְּצִפּוֹן לְשָׁנִים: וְנִמְצָא רַבִּיעַ הַכָּרִי שֶׁהוּא צָפוֹן צִפּוֹנוֹ, הוּא
הַמְדַמֵּעַ.

כ. הָיוּ לִפְנֵיו שְׁנֵי כָרִיִּים, וְאָמַר תְּרוּמַת שְׁנֵי כָרִיִּים בְּאֶחָד
מֵהֶן הָרִי שְׁנִיָּהֶן מְדַמְעִין; הָיוּ לִפְנֵיו שְׁתֵּי סֵאִין וּכְרִי אֶחָד, וְאָמַר
הָרִי אַחַת מִן הַסֵּאִין הָאֵלּוּ עֲשׂוּיָהּ תְּרוּמָה עַל הַכָּרִי הַזֶּה הָרִי
אַחַת מֵהֶן תְּרוּמָה, וְאֵין יָדוּעַ אִיזוֹ הִיא. הָיוּ לִפְנֵיו שְׁנֵי כָרִיִּים
וּסָאָה אַחַת, וְאָמַר הָרִי זֶה תְּרוּמָה עַל אַחַת מִן הַכָּרִיִּים הָאֵלּוּ הָרִי
הִיא תְּרוּמָה; וְנִתְקַן אֶחָד מֵהֶן, וְאֵין יָדוּעַ אִיזָה הוּא הַמְתַּקֵּן מִן
הַטָּבֵל.